

עצת ה'

העאת
אלקין אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

פטרון מערכת דעהו:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
זו"ה האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי" ע"ה

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

**פתחו שערים
ויבא גוי צדיק:**
קדושה איז דער
שליסל צו עפענען
אלע טויערן פון
חסידות

עמוד ה'

משנת החסידות

פרק ל"ג
(שיעור ס"א פרשת יתרו תש"ס)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

עצה בלב

איש:

הקב"ה הכין
לכל אדם

עצות איך

להתקרב אליו

א. עצת ה' לעולם תעמוד: המצוות הם עצות לדביקות הבורא

תורה ומצוות – עצות איך להגיע לדביקות הבורא ב"ה | כמו שברמ"ח איברים ישנם כמה איברים שהנשמה תלויה בהם כך גם במצוות ה' | הדביקות הוא כמו הלב של המצוות | מבחינת קיום ציווי הבורא אין הבדל בין מצוה קלה למצוה חמורה | אחדות הבורא היא אחדות פשוט וזהו הפנימיות של המצוות

ב. הודעני נא את דרכך: לכל איש יש דרך המיוחד לו

כח הבחירה ביד האדם לבחור לו את הדרך המתאים לעבודתו יתברך | ובחירה זו הוא כח של נבואה - בחינת רגליים שבאמצעותם יכולים ללכת | ע"י קיום המצוות מקבל האדם את כח ההרגשה לדעת מה הדרך אשר ילך בה | אליהו הנביא היה מופלג בכח הליכתו אף מעולם הזה לעולם הבא | כל אחד מישראל יש לו הארה מנשמת אליהו הנביא

ג. מי יתן כל עם ה' נביאים: ריבוי הנביאים - ריבוי הדרכים

הרבה דרכים למקום – ישנם עצות רבות איך להגיע לדביקות הבורא, כל אחד לפום דרגא דיליה | ריבוי הנביאים בכלל ישראל היתה בגלל ריבוי המדרגות בישראל | עצת יתרו למנות הרבה שרים שיוכלו לכוון לכל אחד לפי דרגתו בעבודתו יתברך | בזמן של שמואל הנביא התפשט כח הנבואה בכלל ישראל

א.

עצת ה' לעולם תעמוד: המצוות הם עצות לדביקות הבורא

תורה ומצוות - עצות איך להגיע לדביקות הבורא ב"ה | כמו שברמ"ח איברים ישנם כמה איברים שהנשמה תלויה בהם כך גם במצוות ה' | הדביקות הוא כמו הלב של המצוות | מבחינת קיום ציווי הבורא אין הבדל בין מצוה קלה למצוה חמורה | אחדות הבורא היא אחדות פשוט וזהו הפנימיות של המצוות

הנפש אמיתית על ידי כח המחשבה, אשר על ידי כמה מיני התבוננות יאיר עליו אור הנשמה, ובאמת ישנם עצות ודרכים רבות שבאמצעותם יכול האדם לזכות לעבוד את השי"ת באופן נעלה, ולהיות דבוק באור העליון ב"ה, וכאשר כוננת האדם רצויה שרוצה באמת ובתמים לזכות לדביקות בהשי"ת הוא זוכה שהקב"ה מזמין לו את העצות הנכונות ואת היועצים הנכונים שבאמצעותם יוכל להגיע לתיקון נפשו, ובוזרה הקדוש (ח"ב דף פב:) קורא לתרי"ג מצוות בשם 'עצות' - 'שית מאה ותלת עשר זיני עיטא יחיב אורייתא לבר נש למהוי שלים במאריה', כלומר שכל מצוות התורה הם עצות לאדם שבאמצעותם יזכה להגיע לתכלית האמיתית שהוא להיות דבוק באור אין סוף ב"ה.

אלא יחפש תמיד עצות ותחבולות לקיום תורה ומצוות מתוך חיות ושמחת הנפש, ולהרגיש על ידם התרוממות וקרבת אלקים, כי הנפש הבהמית מושכת את האדם לכל עניני החומר המחשיכים את אור הנשמה, ועל האדם להיות ער תמידין כסדרן שלא לשכוח את האמת בהבלי הזמן, ולקיים תורה ומצוות במצב של 'בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחוק ממני' (שם), ולכך עליו להיות עסוק בחיפוש תמידי אחר עצות ותחבולות איך לעבוד את השי"ת מתוך חיות ושמחת הנפש אמיתית. ובדברי התניא מבוארים כמה עצות איך להגיע לשמחת

ע"י התבוננות באחדותו יתברך שמו זוכים לשמחת הנפש האמיתית

כתב התניא (פ"ג): עוד זאת היתה שמחת הנפש האמיתית ובפרט כשרואה בנפשו בעתים מזומנים שצריך לזככה ולהאירה בשמחת לבב, אזי יעמיק מחשבתו ויצויר בשכלו ובינתו ענין יחודו יתברך האמיתי איך הוא ממלא כל עולמין עליונים ותחתונים ואפילו מלא כל הארץ הלזו הוא כבודו יתברך וכולא קמיה כלא חשיב ממש, וכי' והנה כשיעמיק בזה הרבה ישמח לבו ותגל נפשו אף גילת ורגן בכל לב ונפש ומאד באמונה זו כי רבה היא.

צריך לחפש עצות שלא יקיים תורה ומצוות סתם כמצוות אנשים מלומדה

הנה התניא בפרקים הקודמים (כו, כח, לא) מבאר בהרחבה את מעלת השמחה ונחיצותה בעבודת השי"ת, ובהמשך דבריו וכן בפרק זה הוא כותב כמה עצות שבאמצעותם ניתן להגיע לשמחת הנפש האמיתית. והיינו כי רצון השם יתברך הוא שהאדם לא יעסוק בתורה ובמצוות כ'מצות אנשים מלומדה' (ישעיהו כט, יג),

פרק ל"ג

וְהִנֵּה פְּשִׁיעִמִּיק פְּוֵה הַרְפֵּה, יִשְׁמַח לְבוֹ וְתִגְל נַפְשׁוֹ אֶף
גִּילַת וְרִגְוֹן פְּכָל לֵב וְנַפְשׁוֹ וּמְאֹד פְּאַמּוֹנָה זֶה כִּי רַבָּה הָיָא,
כִּי הָיָא קְרִיבַת אֱלֹקִים מִמֶּנּוּ, וְזֶה כִּל הָאָדָם וְתַכְלִית
פְּרִיאָתוֹ וּפְרִיאַת כָּל הַעוֹלָמוֹת, עֲלִיּוֹנִים וְתַתְּחוֹנִים,
לְהִיּוֹת לוֹ דִּירָה בַּתְּתַחוֹנִים

כמו מלך בשר ודם שמצוה לעבדו כל מיני ציונים, הרי שלמרות שישנם ציונים שנחוצים לו יותר ויש ציונים שנחוצים לו פחות, אבל אם יראה את אחד מעבדיו מתרשל בקיום אחד מהציונים הוא יעניש אותו בחומרה יתירה, **ללא הבדל אם התרשל בציוני שנחויץ למלך, כי מבחינת העבד הוא עשה אותה עוולה שזלזל במלך**

ה'ליכות עולם לו' - אל תקרי הליכות אלא הלכות. והיינו שהלכות התורה שהם מצוות ה' מלמדות ומייצעות לאדם את הדרך אשר ילך בה, וכפי שהובא לעיל מהזוה"ק **שמצוות התורה הם עצות לאדם איך להגיע לדביקות הבורא**, וזהו שאמרו 'אל תקרי הליכות, אלא הלכות', שרק על ידי קיום הלכות התורה ניתן לדעת מה הן ההליכות הרצויות והנכונות עבור האדם

ממשיך את אלוותו יתברך שמו בעולם הזה שהוא תכלית כל הבריאה, וכדאיתא במדרש בפרשת נשא (במ"ד יג, ו): מן היום הראשון שברא הקדוש ברוך הוא את העולם נתאוה לדור עם בריותיו בתחתונים. ואם כן עצם קיום התורה והמצוות היא התכלית עצמה ואינם רק 'עצות' איך להגיע לתכלית.

אלא הפירוש בדברי זוה"ק הוא שבדאי כאשר האדם מקיים את מצוות ה' הוא עושה בזה את רצון השי"ת, כי זה הוא מה שנדרש מהאדם שיעסוק בתורה ויקיים המצוות. **אכן רצון השי"ת בקיום המצוות אינה בעשיית מעשי המצוות גרידא, אלא לדביקות הבורא ב"ה שהאדם זוכה לה באמצעות מעשי המצוות**, והוא מצוות 'ולדבקה בו' (דברים יא, כב), שתכלית קיום המצוות הם להגיע לדביקות הבורא ב"ה.

הדביקות הוא הלב של המצוות

והיינו כי רמ"ח מצוות עשה וסמ"ה מצוות לא תעשה מכוונים כנגד רמ"ח איברים וסמ"ה גידים של האדם (וזה"ק ח"א דף קע); ואף על פי שכל רמ"ח האיברים וסמ"ה הגידים נחוצים לאדם, ולכל איבר וגיד יש תפקיד מיוחד במערכת גוף האדם, עם זאת ישנם איברים שאין הנשמה תלויה בהם וישנם איברים שהנשמה תלויה בהם, וכמו הלב והמוח שמהם עיקר חיות האדם, ומצוות 'ולדבקה בו' הוא הלב של שאר המצוות, שתכלית קיום כל המצוות הוא להגיע לדביקות הבורא ב"ה.

מצד עול העבדות אין הבדל בין מצוה קלה למצוה חמורה

ומה ששינוי במשנה (מסכת אבות פ"ב מ"א): הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות. אין הכוונה שכל המצוות שווין באותה מידה, כי ודאי ישנם מצוות שיש בהם חומר יותר ממצוות אחרות, כדברי התנא עצמו שיש מצוה 'קלה' ויש מצוה 'חמורה', אלא כוונת התנא הוא שמצד חיוב האדם לקיים המצוות אין הבדל בין מצוה קלה לחמורה, כי כל המצוות כולם ניתנו מסיני וכולם הם רצון השי"ת. ולהבדיל אלף אלפי הבדלות כמו מלך בשר ודם שמצוה לעבדו כל מיני ציונים, הרי שלמרות שישנם ציונים שנחוצים לו יותר ויש ציונים

שנחוצים לו פחות, אבל אם יראה את אחד מעבדיו מתרשל בקיום אחד מהציונים הוא יעניש אותו בחומרה יתירה, **ללא הבדל אם התרשל בציוני שנחויץ למלך יותר או התרשל בציוני שפחות נחויץ למלך, כי מבחינת העבד הוא עשה אותה עוולה שזלזל במלך**. וכן במצוות ה' ודאי ישנם מצוות קלות וישנם מצוות חמורות, וכמו שנתבאר, אך מבחינת עול העבדות שצריך לקיים את ציוני השי"ת אין הבדל ביניהם, כי ככל אשר ציוה ה' צריך לעשות.

אחדות הבורא - אחדות פשוט

וכל האמור הוא על פי פשוט הדברים, אכן באמת יש בזה ביאור עמוק יותר ע"פ פנימיות התורה, כי הנה ידוע מחכמי הקבלה שאחדות הבורא הוא אחדות פשוט [עיין תיקוני זוהר בהקדמה דף ג: ד'איהו וגרמיה חד], והוא ענין עמוק מאד, ואחרי כל ההשגות באחדות הבורא ברוך הוא צריך לדעת שלא השיגו כלום, כי 'לית מחשבה תפיסא ביה כלל' (תיקוני זוהר יז), אכן ביאור הענין באפס מה הוא, כי הנה כאשר אומרים על אדם שהוא אדם אחד, אין זה באמת שהאדם הוא דבר אחד, כי יש באדם רמ"ח איברים וסמ"ה גידים, וכל איבר ואיבר יש לו את הכח המיוחד שיש בו שאין לאיבר אחר, **אלא ביון שכל האיברים נמצאים בגוף אחד ופועלים יחד לפי מה שהאדם חושב במוחו, הרי שהאדם נחשב לאחד ביחס לשני בני אדם**, כי כל אדם פועל לעצמו, ואין יכולת לאדם אחד להפעיל את איבריו של אדם אחר על פי מה שהוא חושב במוחו, ואילו את איבריו שלו הוא כן יכול להפעיל על פי מה שהוא חושב במוחו, ולכן ביחס לשני בני האדם נחשב האדם לאחד, אבל אין זה באמת דבר אחד, כי כאמור כל איבר ואיבר הוא דבר נפרד ויש בו את הכח המיוחד שאין לאיבר אחר.

ואילו אחדות הבורא הוא האחדות האמיתית והוא מה שנקרא 'אחדות פשוט', שהוא בעצמותו דבר אחד, והוא המציאות היחידה שקיימת בעולם, וכל החיות של הבריאה כולה נמשכת מאתו יתברך שמו, ואף על פי שמצינו בתורה הקדושה ובספרי נביאים וכתובים כל מיני תוארים על השי"ת שנראים כפעולות מחולקות ממש כמו אצל האדם, כמו 'וירא

ה' (בראשית ו, ה), 'וירח ה' (שם ח, כא), 'עניי ה' (דברים יא, יב), וכהנה רבות, כל אלו הם רק כינויים שנתן הקב"ה רשות לבני אדם לכנותו בהם, כי הם הלבושים שבאמצעותם הוא מתגלה לנבראים, ואף כל המידות והספירות העליונות הם כולם רק לבושים לאופן התגלות הבורא ב"ה, אבל אין לזה שום ישיכות לעצמיות הבורא יתברך, כי עצמיות האלוקות הוא אחדות פשוט, ולא כמו אחדות האדם שכאמור אינה אחדות אמיתית.

פנימיות המצוות - אחדות פשוט

והנה כמו כן אף מצוות ה' הם אופנים של גילויים הנמשכים מאחדות הבורא, כי הקב"ה צמצם את האור אין סוף ב"ה באופן שיוכל להתגלות לנבראים, אבל שורש כל המצוות הוא 'אחדות פשוט', שהרי 'הוא ורצונו אחד הוא', ואם כן כל מצוות ה' הם עצמיות הבורא שהוא 'אחדות פשוט', ואין שום הבדל בין מצוה אחת לחברתה, כי כל החילוקים שיש בין המצוות הם רק מצד אופני הגילוי המתגלים לבני אדם, שבכל מצוה ישנו אופן גילוי אחר לבני אדם, ישנם מצוות בהם מתגלה אור גדול יותר, ויש מצוות בהם האור המתגלה הוא פחות, אך כל זה הוא רק באופני הגילויים לבני אדם, **אבל אליבא דאמת בשורשם אין שום הבדל בין מצוה אחת לחברתה כי הכל הוא אחדות פשוט, ומצד אחדות הבורא אין שום הבדל בין מצוה קלה לחמורה**, כי 'הוא ורצונו אחד הוא' ו'איהו וגרמיה חד'.

תכלית קיום המצוות לעשות להקב"ה דירה בעוה"ז

וממוצא הדברים שכאשר האדם עוסק בתורה ומקיים את מצוות ה' עליו לדעת שכל המצוות הם צמצומים ולבושים לאור אין סוף ב"ה, באופן שיוכל להתגלות לנבראים בעולם, וכל המצוות כולם הם עצות שבאמצעותם יוכל האדם לזכך את הגוף ואת כל עניני החומר הקיימים בעולם ואז יזכה לדביקות הבורא, דהיינו שיתגלה גם בעולם הזה בתחתונים שמלא כל הארץ כבודו' (ישעיהו א, ג), וזה תכלית כל הבריאה כולה.

ב.

הודעני נא את דרכך: לכל איש יש דרך המיוחד לו

כח הבחירה ביד האדם לבחור לו את הדרך המתאים לעבודתו יתברך | ובחירה זו הוא כח של נבואה - בחינת רגליים שבאמצעותם יכולים ללכת | ע"י קיום המצוות מקבל האדם את כח ההרגשה לדעת מה הדרך אשר ילך בה | אליהו הנביא היה מופלג בכח הליכתו אף מעולם הזה לעולם הבא | כל אחד מישראל יש לו הארה מנשמת אליהו הנביא

הוא באמצעות הרגליים, והיינו שהקב"ה השריש בכל נפש ישראלית כח של נבואה שבאמצעות כח זה הוא מרגיש מהו הדרך הראויה אשר ילך בה, וכך פירש"י את הפסוק (שמות יא, ח) 'וכל העם אשר ברגליך' - ההולכים אחר עצתך והילוכך. והיינו כאמור שבחינת רגליים הוא כח הנבואה שניתן ביד כל איש ישראל, והיא הנותנת לו עצה ותשועה להרגיש מהו הדרך הרצויה עבורו שבאמצעות דרך זה יוכל להתדבק באור העליון ב"ה.

הליכות ע"י הלכות - ע"י קיום המצוות מקבל האדם את הכח לדעת מה הדרך אשר ילך בה

וזהו שאמרו חז"ל (מסכת מגילה דף כח: גדה עג): תנא דבי אליהו, כל השונה הלכות מובטח לו שהוא בן עולם הבא, שנאמר (חבקוק ג, ו) 'הליכות עולם לו' - אל תקרי הליכות אלא הלכות. והיינו שהלכות

הרגשת האדם מהו הדרך הטובה עבורו - כח של נבואה

וזהו בכלל דברי חז"ל (מסכת פסחים דף טו:): הנה להן לישראל אם אין נביאים הן בני נביאים הן. דהיינו, שהקב"ה מעניק לכל איש ישראל כח של נבואה, שבאמצעותו הוא מרגיש מהו הדרך הראויה והמתאימה עבורו אשר ילך בה ואשר תקרב אותו לבורא כל עולמים, ומה הן הדרכים אשר אינם מתאימות עבורו והן רק ירחיקו אותו מקרבת אלקים.

כח הנבואה בחינת רגליים שבאמצעותם האדם יכול ללכת

והנה איתא בזוה"ק (ח"ג דף סח.) שיניקת הנביאים הוא ממידות צנח והורו שום ב' השוקיים, וכמו שיסוד הפייטן 'מימין ומשמאל יניקת הנביאים, צנח והורו מהם נמצאים'. ומבואר מדברי זוה"ק שהענין הנבואה הוא בבחינת רגליים, כי אופן הליכת האדם ממקום למקום

תכין לך הדרך - על האדם לבחור את הדרך המתאימה עבורו

כאמור לעיל ישנם עצות ודרכים רבות שבאמצעותם יכול האדם לזכות לעבוד את השי"ת באופן נעלה, ולהיות דבוק באור העליון ב"ה, אכן אין הכוונה שעל האדם לקיים את כל אותם עצות המבוארים בספרים הקדושים, כי באופן כזה מן הנמנע להתעלות בעבודת השי"ת כראוי, כי הבלבול שולט בו ורק גורם לו לריחוק מעבודת ה' כדבעי, ומשמים נותנים לאדם את ההרגש הנכון להרגיש מהו העצה ההוגנת והמועילה עבורו, ואיזה עצה רק תרחיק אותו מעבודת השי"ת כראוי, וכמו כן בדרך כלל אותם מורי דרך אשר מסבב כל הסיבות סיבב שיתסופף בצילים והיה משומעי לקחם, מקבלים משמים את הדעת והתבונה להדריכו בדרך הישרה ולכוון אותו לדרך הנכונה והמועילה עבורו, שבאמצעותו יוכל להתעלות בדרכי עבודת השי"ת ולהתדבק באור אין סוף ב"ה.

התורה שהם מצוות ה' מלמדות ומייצעות לאדם את הדרך אשר ילך בה, וכפי שהובא לעיל מהזוה"ק שמצוות התורה הם עצות לאדם איך להגיע לדביקות הבורא, וזהו שאמרו 'אל תקרי הליכות אלא הלכות', שרק על ידי קיום הלכות התורה ניתן לדעת מה הן ההליכות הרצויות והנכונות עבור האדם.

אליהו הנביא היה מופלג בכח הליכתו אף מעולם הזה לעולם הבא

והנה מאמר זה מובא בשמו של אליהו הנביא - 'תנא דבי אליהו', והיינו כי אליהו הנביא מסמל את יכולת ההליכה ממקום למקום באופן מופלג, כי כל אדם בהגיע שעתו להפטר מן העולם הנשמה שבו נפרדת מהגוף, הגוף נשאר בעולם הזה ורק הנשמה עולה למעלה לעולם העליון, ואילו אצל אליהו הנביא בהגיע עיתו לא נפרדה נשמתו מהגוף, אלא עלה בסערה השמימה עם הגוף יחדיו, והוא המדרגה הכי מופלגת של 'הולך', שגם הגוף יכול ללכת מעולם אחד

למשנהו. וזהו שאמר אליהו, 'כל השונה הלכות בכל יום', כלומר שמקיים את מצוות התורה ועל ידי כך הוא מזכך את גופו עד שראוי להיות משכן ודירה להקב"ה, 'מובטח לו שהוא בן עולם הבא', דהיינו שגם גופו יוכל להכנס לעולם העליון, כי יזכך את גופו כל כך עד ש'הליכות עולם לו', שיש לו את הכח ללכת מעולם אחד לעולם אחר.

תורתו של אליהו הנביא אינה בגדר תורה לא בשמים

ועיין שו"ת חתם סופר (ח"ו ליקוטים סימן צח) שאע"פ שאמרו חז"ל בכמה מקומות (מסכת בבא מציעא נט: תמורה טו.) שאין משיגין בבת קול, כי 'תורה לא בשמים הוא' (דברים ל, יב), מכל מקום לא נאמר כן כלפי אליהו הנביא כאשר הוא מתגלה ומתראה בעולם הזה מלוכב בגופו הוד, כי אז הרי הוא מגדולי חכמי ישראל ותשבי יתרץ קושיות ואיבעיות ואליו תשמעון. ע"כ. והיינו כי תכלית קיום המצוות בעולם הזה הוא

ג.

מי יתן כל עם ה' נביאים: ריבוי הנביאים - ריבוי הדרכים

הרבה דרכים למקום - ישנם עצות רבות איך להגיע לדביקות הבורא, כל אחד לפום דרגה דיליה | ריבוי הנביאים בכלל ישראל היתה בגלל ריבוי המדרגות בישראל | עצת יתרו היתה למנות הרבה שרים שיוכלו לכוון לכל אחד לפי דרגתו בעבודתו יתברך | בזמן של שמואל הנביא התפשט כח הנבואה בכלל ישראל

מחמת החטאים הוצרכו ישראל לנביאים רבים

והנה אמרו חז"ל (מסכת נדרים דף כב:.) אלמלא חטאו ישראל, לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה וספר יהושע בלבד שערכה של ארץ ישראל הוא, מאי טעמא, 'כי רוב חכמה רב כעס' (קהלת א, יח). ופירש הר"ן (שם ד"ה לא נתן): שעינקן של שאר נביאים לא היה אלא להוכיח ישראל על עבירות שבידם, ואלמלא חטאו לא הוצרכו לתוכחה. אלא כיון שחטאו היה צריך נביאים רבים להוכיח את ישראל, עד שאמרו חז"ל (מסכת מגילה דף יד.) שהרבה נביאים עמדו להם לישראל, כפלים כיוצאי מצרים.

ריבוי הנביאים בגלל ריבוי הדרגות בכלל ישראל

והיינו, כי כיון שחטאו ישראל נוצרה מציאות שהיו הרבה מדרגות בכלל ישראל, כי כל אחד ואחד היה בדרגה שונה לפי מצבו ורוחו, ולכן היה צורך בהרבה נביאים, דהיינו ריבוי של עצות איך להתקרב להקב"ה, כי באשר היו בדרגות שונות ובמצבים שונים הוצרכו גם עצות שונות שיהיו מתאימות לכל אחד ואחד לפום ערכו ומדרגתו, כי יתכן בהחלט שעצה או דרך מסוימת יכולים להועיל לפלוני להתקרב להקב"ה אך לא יועילו עבור השני, ויתכן שאף יגרמו לו להתרחק מעבודת השי"ת.

על פי דרכו - כל אחד צריך למצוא את העצה המתאימה והראויה לו

ולשם דוגמא, בתחילת הדברים מובא עצת התניא איך להגיע לשמחת הנפש האמיתית, וזאת על ידי שיעמיק מחשבתו ויצויר בשכלו ובניתו ענין יחודו יתברך האמיתי איך הוא ממלא כל עלמין עליונים ותחתונים ואפילו מלא כל הארץ הלזו הוא כבודו יתברך וכולא קמיה כלא חשיב ממש, וכו'. והנה עצה זו טובה למי שיש לו כבר ידיעות רחבות ועמוקות והשגות גבוהות, והוא יודע מה זה 'ממלא כל עלמין' ומהו 'סובב כל עלמין', הנה אדם כזה אכן 'כשיעמיק בזה הרבה, ישמח לבו ותגל נפשו אף גילת ורגן בכל לב ונפש ומאד'.

לזכך את החומר כדי שהקב"ה יוכל לדור בתחתונים, ולכן 'תורה לא בשמים הוא', כי צריך להכריע את ההלכה באופן שקיים הלכה זו וקרב את דירת הקב"ה בתחתונים, וזו רק בעולם הזה ולא בשמים, אבל אליהו הנביא שגם בהיותו בשמים לא נפרדה נשמתו מגופו, אם כן יש לו את היכולת לחבר בין ההלכות שנתחדשו בשמים לאופן הפסק הנדרש בעולם הזה כדי לעשות להקב"ה דירה בתחתונים.

בברית מילה מקבלים הארה מנשמת אליהו הנביא להרגיש מה הן ה'הליכות עולם' הפרטי שלו

וכל אחד ואחד מישראל יש לו הארה מנשמת אליהו הנביא, כי בכל ברית מילה מתגלה בחינת אליהו - מלאך הברית - השייך לנשמת הנימוץ, והיינו שכל אחד מישראל מקבל משמים כח של נבואה שעל ידי כח זה הוא מרגיש מה הן ה'הליכות עולם' שמתאימות לו, ומה הן הדרכים שאינן מיועדות עבורו.

לה". ובירושלמי (מסכת חגיגה פ"ב ה"א) נקרא שמואל בתואר 'רבן של נביאים', כי מימיו נפתח שער חדש של השפעת נבואה בעולם, וכפי שמוצגו בשאלו שפגע בחבל נביאים (שמואל א, י, ה).

אור הכוכבים הוא אור פרטי המאיר לכל אחד לפי צרכו

ופתח זה של השפעת ריבוי נבואה בעולם פעלה חנה על ידי תפלתה, שהתפללה אל ה' בשם 'צבאות', וכמו שאמרו חז"ל (מסכת ברכות דף לא:) 'ותדר נדר ותאמר ה' צבאות' (שמואל א, י, ט) - אמר רבי אלעזר מיום שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו לא היה אדם שקראו להקדוש ברוך הוא 'צבקות' עד שבאתה חנה וקראתה 'צבקות', אמרה חנה לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם מכל צבאי צבאות שבראת בעולמך קשה בעיניך שתתן לי בן אחד. והיינו כי צבאות הם הכוכבים, ובניגוד לשמש שישנו רק אחד, הרי שכוכבים ישנם הרבה, וההבדל בין אור השמש לאור הכוכבים שאף על פי שאור השמש מאיר באור גדול, הרבה יותר מאור הכוכבים, אך הוא אור כללי, לעומת זאת אור הנר הוא אור פרטי, וכאשר צריך לבדוק את החמץ בחורים ובסדקים וקוקים דוקא לאור הנר, וכמו שאמרו חז"ל (מסכת פסחים דף ד.) שצריך לבדוק את החמץ דוקא לאור הנר ולא לאור השמש או האבוקה כי אור הנר יפה לבדיקה.

חנה בתפלתה פעלה שיתפשט כח הנבואה

והיינו שחנה פעלה בתפלתה שיהיה ריבוי של נבואה בעולם שיוכלו לתת עצות מועילות לפי רוחו ומדרגתו של כל אחד ואחד, ועל זאת יתפלל כל אדם לפני הבורא ב"ה שיכוון אותו לעצה והדרך הנכונה המתאימה והראויה לו, שעל ידה יוכל להיות הולך מדרגה לדרגה ולהגיע לדביקות הבורא ב"ה שהוא תכלית כל הבריאה כולה. ואכן היא מדברת על ליבה וקולה לא ישמע וממנה למדו להתפלל שמו"ע בלחש, אשר זה מורה שכל אחד יש לו את תפילתו האישית להקב"ה כפי דרכו הראויה לו להתקרב להשי"ת.

נקודות:

וכל אחד ואחד מישראל יש לו הארה מנשמת אליהו הנביא, כי בכל ברית מילה מתגלה בחינת אליהו השייך לנשמת הנימוץ, והיינו שכל אחד מישראל מקבל משמים כח של נבואה שעל ידי כח זה הוא מרגיש מה הן ה'הליכות עולם' שמתאימות לו, ומה הן הדרכים שאינן מיועדות עבורו

~

וזאת היתה עצת יתרו למשה רבינו לאחר מתן תורה למנות שרי אלפים שרי מאות שרי חמישים ושרי עשרות, כי משה רבינו היה במדרגה גבוהה מאד, איש האלקים, והוא נתן עצות לפום רום מעלתו וגודל קדושתו, ולזה אמר לו יתרו 'לא טוב הדבר אשר אתה עשה', אלא צריך אתה להעמיד לישראל שרים אשר הם במדרגה פחותה ממך, אשר יוכלו להשיא עצות המתאימות לפי ערכם

א.

התפלה על הגאולה באה מכח מה שהקב"ה מקשיב אל התפלה

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר (ב, כז).

פרשת ואתחנן נקראת על שם התפלה, ולכן היא הפרשה של תפלה, והיא נקבעה להיות שבת נחמו בכל שנה ושנה, ויש להתבונן במהות הנחמה המיוחדת הבאה ע"י כח התפלה.

הנה מחזה רגיל הוא לראות אנשים מישראל אשר מתפללים על איזה דבר צרה וצוקה או כל צורך שנקרה להם, והם עומדים ומתפללים על הדבר בחיות ובהתלהבות, ובפשטות היה אפשר לתמוה מה מקום יש להתלהבות זו, והרי הם עוסקים כעת בדבר שיש בו משום חסרון וצער, ואיך הם מתלהבים כל כך בעת עסקם בחסרונות אלו. אכן התשובה פשוטה וברורה, כי ההתלהבות באה מפני אשר עזה ותקיפה היא אמונתנו שהקב"ה שומע תפלת כל פה עמו ישראל באהבה. וא"כ אין זה סתם סיפור דברים על הצרה ח"ו, אלא שיחה לפני ה' אשר מבין ומאזין מבט ומקשיב לקול תפילותינו.

וזה הוא ביאור דברי דוד המלך ע"ה (תהלים טו, כ) **ברוך אלקים אשר לא הסיר תפלתו וחסדו מאתי, שבא להודות בזה על כך אשר גם בעת הצרה לא מנע הקב"ה ממנו את כח התפלה, כי בזה הרגיש כבר בשעת התפלה את החסד אשר הקב"ה עתיד לעשות עמו כאשר יקבל את תפלתו, כי הרגיש שהקב"ה שומע לתפלתו, ועל דרך זה יובן מאמר חז"ל (ברכות לה) אמרו עליו על רבי הנינא בן דוסא שהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת, אמרו לו מנין אתה יודע, אמר להם אם שגורה תפילתי כפי יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו יודע אני שהוא מטורף. והכוונה היא לפי מה שנתבאר, כי אם שגורה תפלתו כפיו היינו שהוא מרגיש חיות בתפלתו, וחיות זו באה לפי שהקב"ה שומע ומקשיב לתפלתו, ובהו הרי הוא יודע שתפלתו מקובלת.**

ובזה יובן מה שכלל ישראל מתפללים זה דורי דורות על ביאת המשיח, והתפלות על כך באות בהשתקקות גדולה והשתפכות הנפש, ואע"פ שכבר עברו שנים רבות ועדיין בן דוד לא בא. וביותר ראו דבר זה אצל הצדיקים, אשר שפכו דמעות ממים בהתלהבות עצומה לעורר על בנין בית המקדש וביאת משיח. והחיות אשר בתפלות אלו באה בודאי מכח מה שהקב"ה מקשיב ומקבל את כל התפלות האלו, והוא בודאי עתיד להביא את משיח מכח כל אלו התפלות. ונמצא כי דוקא בכח התפלות על חסרונו של משיח, מרגישים כלל ישראל את אשר עתיד הוא לבא. כי בשעת התפלה מרגישים שהקב"ה מקבל את התפלות, ובכך מרגישים את הגאולה העתידה לבא.

וביתר עומק, הרי ידוע מספיק"ק כי בפנימיות העולמות כבר נמצא משיח, וכבר עומד ביהמ"ק השלישי בתפלתו. וא"כ יש להוסיף ולומר, כי כאשר מתפללים על ביאת משיח ובנין ביהמ"ק, הרי לא זו בלבד שמרגישים כי הקב"ה מקבל את התפלה ועתיד הוא להביא את משיח ולבנות את ביהמ"ק. אלא שזה המתאבל על ירושלים ומתפלל עליה הרי הוא זוכה ורואה כבר בשעת תפלתו בשמחתה, וזוכה הוא לראות בביהמ"ק ומשיח אשר בעולם הפנימי.

ולכן נקבעה שבת נחמו, אשר היא תחלת ה' דנחמא, להיות בפרשת התפלה. כי כח התפלה ניתנה לנו בגלותנו להתפלל על ביאת המשיח ובנין ביהמ"ק, הקב"ה שומע ומקבל תפלות אלו ברחמים וברצון, וע"י זוכים ומרגישים בנחמת ציון וירושלים כבר בזמנינו, וזה הוא עיקר הנחמה שיש לנו על חורבן ביהמ"ק, וזו היא הבשורה על בנינה העתיד להיות בב"א.

ב.

בכל תפלה יש חלק שהוא בעבודת האדם, וחלק עליון שהוא כביכול מעשי ה'

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר (ב, כז).

פרשה זו פותחת בענין התפלה, והנה התפלה היא עבודת בני האדם לפני ה' כמו שכתוב (דברים יא, יג) ולעבדו בכל לבבכם ופירשו חז"ל (תענית ב) כי עבודה זו היא תפלה. אכן עוד א"י בדברי חז"ל (ברכות ז) כי הקב"ה כביכול ג"כ מתפלל, ופירשו בספ"ק"ק כי בכל תפלות ישראל יש ענין פנימי הנוסף על עבודתם מצד עצמם, והוא מה שהקב"ה כביכול מתפלל מתוך גרונו של ישראל, ובכל עת כאשר איש ישראל עומד בתפלה לפני ה' [ובפרט כאשר הוא מתפלל בעצמו, אשר השכינה שרויה עליהם (פסחריקו על)], הרי זה נחשב כי השכינה מדברת מתוך גרונו. וכן א"י באריה"ק (שעה"כ ברכות השחה) על מה שאמרה חנה על תפלתה (ש"א א, טו) ואשפך את נפשי לפני ה', וביאר האריה"ק דהיינו שהשכינה הק' הנקראת 'נפשי' שופכת את רצונותיה ובקשותיה לפני הקב"ה כביכול. ומכח חלק עליון זה שבתפלה הוא מה שמבקשים בתפלות הימים הנוראים 'היה עם פיפות שלוחי עמך בית ישראל וכו' הורם מה שיאמרו הבינים מה שידברו וכו', והיינו אשר לפי שהקב"ה כביכול מתפלל בעצמו מתוך גרונו של ישראל, לכן אפשר לבקש על מה שאנו יודעים ויכולים לבקש בעצמינו, שיורינו הקב"ה ויתפלל כביכול מתוכנו את אלו התפלות.

ונמצא מבואר כי יש בכל תפלה שני חלקים, חלק עבודת האדם בתפלתו וחלק התפלה העליונה כביכול. וזה מרומז בפסוק שבראש פרשתנו, כי הכתוב פותח בדברי משה רבינו ואתחנן, אשר זה הוא חלק העבודה של משה רבינו, וממשיך ואומר אל ה' בעת ההוא, שהוא מרמז על החלק של הקב"ה בתפלה. והנה 'ואתחנן' הוא בגי' 'תפלה' וכן גם 'היו"ה בעת ההוא' הוא גי' בגי' 'תפלה', ומרומזים בזה שני חלקי התפלה. ואלו השנים ביחד הם בגי' אֶלֶף ל' וזה עצמו נרמז בתיבת 'אל' העומדת בין ואתחנן להמשך הפסוק, כי אל נוט' אֶלֶף ל'. ומנין זה הוא בגי' 'עליון תחתון', להורות על שני חלקי התפלה הכלולים בו.

ופרשה זו נקראת בכל שנה בשבת נחמו, ויש לומר כי בענין הנחמה יש גי' שני חלקים אלו הנזכרים. כי הקב"ה משפיע ומאיר עלינו אור של נחמה [מן הגאולה העתידה בב"א], ועבודת האדם לקבל את הנחמה, להאמין בהם ולהתחזק מכותם. ולרמז על שני חלקים אלו נאמר נחמו נחמו עמי (ישעיה מ, א) בלשון כפולה, כי הנחמה צריכה להיות בכפליים, מצד הקב"ה ומצד עבודת האדם. וכנגד נחמה כפולה זו יש לנו שני מנחמים, משיח בן יוסף הנקרא נחמיה בן חושילאל (פרקי יבולות רבתי לט, א), ומשיח בן דוד הנקרא מנחם בן עמיאל (שם לב, ה). משיח בן יוסף הוא מצד הקב"ה המשפיע את הנחמה, כמדת יוסף אשר היא ההשפעה מלמעלה למטה. ומשיח בן דוד הוא מצד העבודה לקבל את הנחמה, כמדת דוד המלך אל קבלת ההשפעה העליונה. ולכן משיח בן יוסף נקרא נחמיה כענין נחם י-ה, ונרמז בו מה שהקב"ה משפיע נחמה. ואילו משיח בן דוד נקרא מנחם, כענין האדם המעורר את הנחמה מצידו.

ושני נחמות אלו הם עצמם שני חלקי התפלה כמו שנתבאר, ולכן 'מנחם בן עמיאל נחמיה בן חושילאל' הם בגי' ב' פעמים אותיות ת"ל' (פתיחת תפלה) עה"כ, ואילו שרשיהם שהם 'יוסף ודוד' הם בגי' ב' פעמים אותיות פ"ה', יחד נמצא ב' פעמים תפלה. [וענין ת"ל' ופ"ה' נרמז בדברי חז"ל (ברכות ז) על התפלה 'אמר רבי אבין ואיתימא רבי אבינא מאי קראה, כנגדל דויד צוארך בני תפלות, תל שכל פיות פונים בו', ונמצא כי ענין התפלה הוא תל עם פה].

ג.

משה רבינו רצה לעסוק בעשיית המצוות ולא בקיבול השכר עליהם

ואתחנן אל ה' וגו' אעברה נא וראאה את הארץ הטובה וגו' ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה: (ג, כז-כח).

כתב רש"י: 'דבר אחר רב לך, הרבה מזה שמור לך, רב טוב הצפון לך', ויש להבין למה לא הספיק זה למשה רבינו, שהרי

נראה שהיה מומשיך ורוצה להיכנס לאר"י אע"פ שהקב"ה אמר לו שיש לו שכר גדול בעוה"ב, ומשמעו מתוך הדברים כי משה רבינו העדיף להיכנס לארץ ישראל אפילו אם זה יהיה במקום אותו השכר הגדול.

ויש לומר כי לבאר זאת בא הפסוק בסיום הפרשה (ו, יא) ושמרת את המצוה ואת החוקים ואת המשפטים אשר אנכי מצוך היום לעשותם, ומבאר רש"י: 'היום לעשותם - ולמחר לעולם הבא ליטול שכרם', והיינו כי נחלקו זמן העבודה וזמן קבלת השכר, והם שני זמנים נפרדים בדוקא, בזמן העבודה אין מקום לקבלת שכר, ובזמן קבלת השכר אין מקום לעבודה. ובה באה סוף הפרשה ולימדה על תחלתה, כי ע"פ זה מובן מה שרצה משה רבינו כל כך להיכנס לארץ ישראל, אף לאחר שהובטח בשכר גדול כל כך בעוה"ב, שהוא לפי שהיה חפץ להמשיך בעבודת ה' בבחי' היום לעשותם, כמו שאמרו חז"ל (פסטה ד) כי כל רצונו של משה רבינו להיכנס לאר"י היתה מפני המצוות שיוכל לקיים בה, ולכן לא היה מרוצה כלל בהבטחת השכר הגדול.

ודברים אלו מקושרים עם מה שמתחילים בשבת זו את השבע דנחמא, כי לכא' מה נחמה יכולים לנחם את כנסת ישראל כאשר ביהמ"ק עדיין בחורבנו וכלל ישראל זרויים בגולה. אכן לפי המבואר וימתקו הדברים, כי בודאי כאשר יבנה ביהמ"ק השלישי במהרה בימינו יהיה זמן נעלה מאד, ונוכה לאור שבעת הימים ולכל ההארות הנפלאות. אבל אז יהיו ימים אשר אין לי בהם חפץ (קהלת יב, א: ויק"ר יח, א) כי לא יהיה יצר הרע שולט וכבר לא יהיה שום נסיון לקיים את התורה והמצוות, ולכן יהיה אותו הזמן ממש כעין זמן קבלת השכר. ובה באה נחמתנו בעודנו בענייני בזמן הגלות, אשר כפי גודל הסתור פנים והרחוק מאור פני ה', כך גדולה היא הנחת רוח העולה למעלה ממעשינו אשר בבחי' היום לעשותם, כי כפי גודל הסתור על המדרגות והגילויים העליונים, כך הוא יותר בבחי' היום לעשותם. ואם היו רבינו יותר על רב טוב הצפון לצדיקים בכדי לעסוק בעשיית המצוות, ודאי כי יש לנו במה להתנחם ואיך להתחזק.

ד.

השירה דלעתיד לבא מאות צ'

נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם דברו על לב ירושלים וגו' (ישעיה כ"א).

אמר הנביא (ישעיה כד, טו) מכנף הארץ ומירות שמענו צבי לצדיק וגו', ופירש הרמ"ק ר' שמשון מאוסטרפאליא ז"ל ע"ה"ד (מובא בכרך לארץ סי' ה) כי כל הגאולות היו באחת את האותיות הכפולות מנצפ"ח, וכבר היו גאולות מנצפ"ח שהיא מאות צ' הכפולה, ועתד"ק, ויש לומר כי כנגד צ' זו הכפולה ישנם שני מילויים לאות צ', כי אפשר למלאה צד"י ואפשר למלאה צד"ק, ונפרש כי המילוי הפשוט צד"י הוא כאשר אין עדיין שלימות, והתכלית היא כאשר האות מתמלאת במילוי צד"ק.

והנה כל האותיות מא' עד צ' הם בגי' תצ"ה [עה"כ בגי' מלכות], ואם מצרפים להם את האות ק', הרי זה (פה"ס) בגי' 'ירושלים'. ויש לומר כי על כך רומזת הק' אל הצ', אשר או הצ', דהיינו שיש ענין לצרף את האות ק' אל הצ', אשר או מתגלית קדושת ירושלים [הענין כזה, כי צ' רומז על המדה התשיעית מדת היסוד, והק' רומז על מדת המלכות, וכאשר הם מצטרפים הוא בחי' היחוד של הגאולה, והוא סוד סמיכת גאולה לתפלה ואכמ"ל].

ובזה יש לפרש את דברי הנביא בדברי נחמנו, אשר פתח בנחמה כפולה. ויש לומר כי 'נחמו' הוא בגי' צדי, וכפל לומר נחמו נחמו לרמז על האופן הנוסף למלא את הצ' יחד עם ק' כנ"ל. וזהו מאי דמסיק דברו על לב ירושלים, כי עוד עתידה הצ' להצטרף אל הק' ולהגיע לחשבון ירושלים כנ"ל, [והוא במילוי הצ', בחי' כי מלאה צבאה], ואז נשור שיר חדש מכנף הארץ על גאולתנו ועל פדות נפשנו בב"א.

פתחו שערים ויבא גוי צדיק: קדושה איז דער שליסל צו עפענען אלע טויערן פון חסידות

א. אמור מעט: עס איז נישט ראטזאם צו רעדן צופיל איבער דעם ענין פון קדושה
נקיות – זיין ריין און אפגעהיטן אין גדרי קדושה | דער 'נקי' לאזט זיך נישט פון אזויגערופענע התרים | דער לכתחלה דיגער וועג: בכלל נישט צו דארפן רעדן דערפון | פארהאן נפשות וואס מוזן הערן חיזוק און הדרכה איבער דעם, בפרט בזמנינו | צו קאכן און ליגן אין דעם איז פאר קיינעם נישט גוט | דער עיקר מלחמה איז צו אנטלויפן צו דער גמרא | א מענטש דארף דערקלערן אז די זאכן האבן מיט מיר קיין שייכות נישט | אז מען ליגט אין תורה איז מען אפגעהיטן

ב. ועשה הרבה: חסיד'ישע אידן האבן אנדערע מושגים אין קדושה און פרישות
כאטש מען האט ווייניג גערעדט – האט מען אבער געלייגט א שטארקן דגוש דערויף | יעדעס קינד וואס איז ערצויגן געווארן צווישן חסיד'ישע אידן האט באקומען דעם געפיל אז דאס איז 'אלעס' | דאס 'נישט רעדן' איז געווען דער גרעסטער חינוך | דער גאנצער באנעמונג און אטמאספער ביי חסיד'ישע אידן האט געשריגן קדושה און איידלקייט | אין לנו שיעור רק זאת – די אפגעשיידקייט וואס הערשט ביי חסיד'ישע אידן איז שיריים וואס איז פארבליבן פון די תלמידי בעש"ט | פאר דעם אליינס איז כדאי א חסיד צו זיין – אפילו בזמן הזה

ג. מפתחא דכולא: מען קען נישט אריינטרעטן אין דער העכערקייט פון חסידות – אָן קדושה

גאנץ חסידות איז געבויעט אויף זוהר און קבלה | וואס דער זוהר מאכט פאר הויכע מדרגות ברענגט חסידות אראפ צו יעדן איינעם | דער זוהר איז זייער מאריך איבער דעם גרויסן נחיצות פון שמירת הברית | ביי חסידים האט מען געוואוסט אז דאס איז דער א' ב' | אן דעם הייבט זיך גארנישט אן | אט דאס איז דער שליסל | אן דעם שליסל מוטשעט מען זיך מיט העק אויפצוברעכן די טויערן | מיט דעם שליסל פארט אלעס א מחיה | א שומר הברית האט א חן ביים רבוש"ע | צדיק גוזר והקב"ה מקיים | א שומר הברית האט א ליכטיגן פנים אויך דא לעיני בשר | ער דארף נישט מאכן קיין גרויסע הכנות אריינצוקומען אין א זמן אדער א מצוה | דוגמא פון סאטמאר רב זצ"ל | דוגמא פונעם אלטן רב זצ"ל | אז מען האט דעם שורש – האט מען אלעס

א.

אמור מעט: עס איז נישט ראטזאם צו רעדן צופיל איבער דעם ענין פון קדושה

**נישט זוכן קיין היתרים און קולות אין
אזעלכע הארבע ענינים**

דער מסילת ישראל פרק י"א גייט אריין בפרטיות, מסביר צו זיין עטליכע ענינים וואו מענטשן זענען זיך געווענליך 'מורה היתר' מיט פארשידענע קולות און היתרים, און דער וואס איז קונה די מדה פון 'נקיות' לאזט זיך נישט פון די אלע היתרים לען, נאר ער זוכט זיך אונטער צו מאכן זיכער אז ער איז ריין און אויסגעהאלטן. איינע פון די פרטים וואס ער צונעמט איז דער ענין פון 'שמירת הברית', וואס א מענטש איז זיך מורה היתר אין די ענינים פון 'ראיות אסורות', 'ניבול פה', 'הרהורים רעים' וכדומה; ווי חז"ל זאגן (בבא בתרא קסה): 'מיעוטם בעריות'. און א מענטש דארף מאכן זיכער צו האבן די מדה פון 'נקיות' אין די אלע ענינים.

**במיעוט שיחה - נישט
פאטשקען צופיל אין דעם
ענין**

ווען מען הייבט אן צו רעדן פון דעם ענין פון שמירת הברית, דארף מען קודם כל וויסן אז עס איז נישט גוט צו רעדן פון דעם ענין צופיל. פארציטינס זענען געווען פארשידענע חסידות'ן און פארשידענע צדיקים וועלכע

האבן אינגאנצן נישט גערעדט איבער דעם נושא. די סיבה דערצו איז געווען, ווייל דער נושא איז א קאמפליצירטע נושא. עס איז זייער שכיח אז ווען מען הייבט אן צו פאטשקען דערין, מען רעדט דערפון און מען טראכט דערפון - קען דאס אליין שאדטן! אז מען רעדט שוין דערפון - איז שוין נישט גוט! דער לכתחלה דיגער וועג וואלט געווען, אז מען זאל אינגאנצן נישט האבן צוטון דערמיט! אריינער מענטש איז אפגעהיטן דערין פון זיך אליינס - נישט אויף אן אופן פון מלחמה, נאר ער האט פשוט נישט קיין פארקער דערמיט, ער ליגט בלויז אין אנדערע זאכן. און כאטש היינט איז א דור פרוץ - וואס משום צורך השעה מוז מען יא רעדן דערפון - דארף מען אבער פרובירן (- נאר ווער עס קען. ווייל עס זענען פארהאן אזעלכע בחורים וואס לייט תכונת נפשם

פרק י"א

והנה מי שיצדק להנקות לגמרי מזה החטא, גם לו תצטרף מלאכה לא מועטת, כי אין בכלל האסור גופו של מעשה בלבד, אלא כל הקרב אליו... אמר הקדוש ברוך הוא, כשם שאם נדר נזיר שלא לשתות יין - אסור לו לאכל ענבים לחים ויבשים ומשרת ענבים וכל היוצא מגופן תיין" וכיו. והבט מה נפלאו דברי הפאמאר הזה, כי המשיל את האסור הזה לנזיר, אשר אף על פי ששקר האסור אינו אלא שתיית יין, הנה אסרה לו תורה כל מה שיש לו שייכות עם תיין, והיה זה למוד שלמה תורה לחקמים, איך יעשו הם הפיג לתורה במשמרת שנקמס בידם לעשות למשמרתה

נקודות:

מען דארף פרובירן זיך אריינצושטעלן אין אזא מצב וואס מען האט בכלל נישט צוטון מיט דעם גאנצן נושא פון שמירת הברית! ער ליגט אין דער גמרא און אין עבודת ה' און האט גארנישט צוטון מיט דער גאנצער זאך! ער איז א תמימות'דיגער ריינער בחור - אזויווי א חסיד'ישער בחור דארף זיין!

איז נישט מעגליך אז זיי זאלן נישט האבן קיין מלחמות אין דעם ענין, און זיי זענען גארנישט ווייניגער חשוב; ווי מען וועט רעדן אין די קומענדיגע גלינות) זיך אריינצושטעלן אין אזא מצב וואס מען האט בכלל נישט צוטון מיט דעם גאנצן נושא פון שמירת הברית! ער ליגט אין דער גמרא און אין עבודת ה' און האט גארנישט צוטון מיט דער גאנצער זאך! ער איז א תמימות'דיגער ריינער בחור - אזויווי א חסיד'ישער בחור דארף זיין!

רוב סוגיות אין עבודת ה' דארף מען ליגן דערין ראשו ורובו און עס דורכקנעטן

אפילו אזא סארט בחור וועלכער האט כסדר נסיונות און מלחמות אין שמירת הברית, און ער דארף יא הערן ווי מען רעדט חיזוק און הדרכה אין דעם ענין - איז אבער אויך נישט ראטזאם אז ער זאל כסדר קאכן אין דעם ענין. דאס הייסט אין אנדערע ווערטער, עס זענען פארהאן זאכן אין אידישקייט וואס א איד דארף כסדר אינזין האבן און כסדר טראכטן דערפון; ווי לדוגמא: 'תורה' - דער מח זאל ליגן אין לערנען און כסדר טראכטן דערפון, בפרט ביי א בחור וואס דאס דארף זיין זיין עיקר עסק! ער דארף ליגן ראשו ורובו אין תורה!

יעדער
חסיד'ישער
איד האט עס
געהאט אין די
בלוט! נישט נאר
מען האט נישט
'געוואלט' רעדן
דערפון – נאר
מען האט נישט
'געדארפט' רעדן
דערפון! עס האט
פשוט נישט
אויסגעפעלט!
ווייל מען איז
כאילו געבוירן
געווארן
דערמיט, יעדער
חסיד'ישער
בחור איז
אויפגעוואקסן
דערמיט און האט
דאס געאטעמט

~

כאטש עס איז
היינט א דור
יתום אין אלע
הינזיכטן, בפרט
אין דער נושא
פון 'חסידות'
וואס עס הערשט
א געוואלדיגע
ירידה און
שפלות, דאך
קען מען זאגן אז
פארדעם אליינס
– צו דערהערן
דעם ענין פון
'שמירת הברית'
ווי א חסיד
דערהערט עס –
לוינט זיך צו זיין
א חסיד, אפילו א
היינטיגער חסיד!
ווייל ווען עס
קומט צו 'עניני
קדושה' איז גאר
שטארק בולט
די מדרגה פון
חסידים

'דביקות' - טראכטן פונעם רבנו של עולם א
גאנצן צייט; ווי דער פסוק זאגט (תהלים טו,
ח): "שְׁפִיטִי ה' לְנַגְדֵי תְמִיד". 'אהבת השם' און
'יראת השם' - דאס הארץ זאל כסדר כאכן מיט
געפילן פון אהבה און יראה. 'תיקון המדות'
- זוכן זיך צו טוישן כסדר און ווערן בעסער
אין מדות טובות. 'כונת התפלה' - זוכן עצות
וויאזוי מען קען בעסער דאווענען און אינזין
האבן. און אזוי איז פארהאן אסאך אזעלכע
נושאים אין עבודת ה' וואס מען דארף ליגן
דערין מיטן גאנצן הארץ, דאס זענען סוגיות
וואס מען איז כסדר נושא ונותן אין דעם, מען
האט עליות און מען האט ירדות און מען זוכט
עצות דערויף, און אזוי גייט מען ווייטער ביז
מען שטייגט אויס דערין.

**בהיסח הדעת - זיך אריינטון אין גוטע
זאכן און נישט טראכטן**
דער נושא פון שמירת הברית איז נישט פון
די סארט סוגיות וואס מען דארף ליגן דערין
און נישט מסיח דעת זיין דערפון, עס איז נישט
קייין מהלך אז א מענטש זאל יעדן טאג זאגן צו
זיך: "היינט וועל איך זיך שלאגן מיט די נסיונות
און מלחמה האלטן מיט מיין יצר הרע". ווייל
אויסער דעם וואס דאס קען ממש גיין אויף די
נערווען - וואס דאס גופא קען אמאל גורם זיין
מען זאל נכשל ווערן באונס חס ושלום - איז
עס בכלל נישט די ריכטיגע צורה פון שמירת
הברית. אפילו א בחור וואס דארף אסאך חיזוק
דערין, דארף אבער די מלחמה געפירט ווערן
זייטיג! דאס הייסט, נישט זיך שלאגן מיט די

ב.

ועשה הרבה: חסיד'ישע אידן האבן אנדערע מושגים אין קדושה און פרישות

אאוועק דערפון, אז אפילו צו מגנה זיין דעם
ענין - וויל מען אויך נישט! מען וויל נישט
האבן קיין שייכות דערמיט בשום פנים ואופן!
כאילו עס איז נישט אזא זאך אויף דער וועלט!
דאס האט איינגעווארצלט אין די יונגע הערצער
א מורא'דיגן 'דגוש' אויף דעם ענין, צו שפירן אז
דאס מיינט א איד, און אן דעם איז נישטא פון
וואס צו רעדן.

א חסיד'ישער בחור - אין עניני קדושה

כאטש עס איז היינט א דור יתום אין אלע
הינזיכטן, בפרט אין דער נושא פון 'חסידות'
וואס עס הערשט א געוואלדיגע ירידה און
שפלות, דאך קען מען זאגן אז פארדעם אליינס
- צו דערהערן דעם ענין פון 'שמירת הברית' ווי א
חסיד דערהערט עס - לוינט זיך צו זיין א חסיד,
אפילו א היינטיגער חסיד! ווייל ווען עס קומט
צו 'עניני קדושה' איז גאר שטארק בולט די
מדרגה פון חסידים. א חסיד'ישער בחור - אפילו
אויב ער איז נאר א פשוט'ער חסיד'ישער בחור
- האט אינגאנצן אנדערע גדרים און אנדערע
השגות אין 'שמירת הברית'! מען קען זאגן:
אפילו ווען חסידות זאל נישט האבן אויפגעטון
מער ווי אט די מושגים אין קדושה - וואס מיר
האבן נאך ביזן היינטיגן טאג - לוינט זיך שוין
צו זיין א חסיד'ישער בחור!

ג.

מפתחא דכולא: מען קען נישט אריינטרעטן אין דער העכערקייט פון חסידות - אן קדושה

סיי כ"ה סעפ"א י"א). אזוי אויך, זענען פארהאן גאר
אסאך זאכן וואס על פי פנימיות התורה איז
דאס א גאנצער עסק און א געטועכטס, און אין
נגלות התורה טרעפט מען נישט אז עס זאל זיין
אזא גרויסער עסק; ווי לדוגמא: דער גאנצער
התעוררות און ערנסטקייט וואס עס טוט זיך
אפ ביי חסידים אינעם טאג פון הושענא רבה
- אז דאס איז יומא דמלכא משיחא - איז כמעט
נישטא קיין מקור דערצו אין נגלות התורה,

ענין פון די שטערקסטע יסודות אין עבודה.
**די חילוקים און שינויים צווישן נגלות
התורה ביז 'פנימיות התורה'**
עס זענען פארהאן אסאך ענינים וואו עס
שטעלט זיך ארויס חילוקים צווישן 'פנימיות
התורה' און 'נגלות התורה'; ווי לדוגמא: די ברכה
אויפן 'תפילין של יד'; לויט 'נגלות התורה' דארף
מען עס זאגן שטייענדיג און לויט 'פנימיות
התורה' דארף מען עס זאגן זיצנדיג (שו"ע א"ח

**די סענסעטיווקייט צו קדושה וואס מען
טרעפט נאר ביי חסידים**
עס איז נישט קיין צופאל אז וואס חסידות
האט אריינגעברענגט אין אירע מענטשן א
סענסעטיווקייט צום ענין פון שמירת הברית
- וואס מען טרעפט דאס נישט אפילו ביי די
גרויסע עובדי ה' פון די 'בעלי מוסר'. ווייל גאנץ
חסידות איז בעצם געבויעט אויף די יסודות
פון זוהר און קבלה, און אין זוהר איז אט דער

ווידער, אין פנימיות התורה איז דאס א לענגס און א ברייטס. אדער: דער ענין פון די ריקודים וואס מען טאנצט הקפות שמיני עצרת און שמחת תורה, האט גאנץ שוואכע מקורות אין נגלות התורה און איז בעיקר געבויעט אויף פנימיות התורה. אזוי אויך, דער גאנצער ענין פון 'שובבי"ם' - איז אן ענין בלויז פונעם אר"י הקדוש, וכדומה.

אין פנימיות התורה איז קדושה א יסוד און עיקר - וואס מען טרעפט דאס נישט אין נגלות התורה

דער ענין פון שמירת הברית איז איינע פון די ענינים וואו מען זעט דעם חילוק צווישן 'פנימיות התורה' און 'נגלות התורה'. כאטש וואס אודאי איז אויך על פי נגלה דער ענין שמירת הברית א וויכטיגע מצוה און פארנעמט גאר א גרויסן פלאץ צווישן אלע מצוות התורה, איז עס אבער בכלל נישט צום פארגלייכן צום ערך וואס עס ווערט געגעבן דערפאר אין 'פנימיות התורה'! אין נגלות התורה ווערט נישט אזוי שטארק אונטערגעשטראכן אז דאס איז דער 'יסוד' פון אידישקייט, נאר עס קוקט אויס ווי 'נאך א מצוה' צווישן אלע תרי"ג מצוות. אבער אין פנימיות התורה ווערט די מדה אנגערופן 'מדת היסוד' - וועלכע שטרייכט אונטער אז דאס איז דער 'יסוד' פון גאנץ אידישקייט! פונקט ווי מען קען נישט בויען א בנין אן אראפשטעלן א 'יסוד' - אזוי קען מען נישט בויען קיין שום מדרגה אין אידישקייט איידער מען איז אויסגעהאלטן אין דער מדה פון קדושה! עס איז כמעט נישטא קיין דף אין זוהר וואס זאל נישט רעדן איבער 'שמירת הברית'! דער זוהר לאזט ממש נישט נאך, ער פאדערט אז מען זאל זיין אויסגעהאלטן און אפגעהיטן פון אבזירייהו דעריות, פון הרהורים רעים, מען זאל האבן הייליגע מחשבות און מען זאל זיין א קדוש בתכלית השלימות.

קדושה איז דער שליסל אריינצוגיין אין די אלע הויכע היכלות פון פנימיות התורה

די סיבה פארוואס אין זוהר ווערט געלייגט אזא ספעציעלן גוש אויף דעם ענין איז, ווייל רבי שמעון בר יוחאי האט מגלה געווען גאר הויכע אורות פון תורה און געוואלדיגע מדרגות אין עבודת ה' - וואס מען טרעפט דאס נישט אין נגלות התורה. און כדי אריינצוגיין אין דער וועלט פון די אורות, מוז מען האבן דעם שליסל צו עפענען דעם טיר. דער ענין פון שמירת הברית רופט זיך 'מפתח', ווייל דאס איז דער עיקר שליסל אריינצוגיין אין די אלע מורא'דיגע ענינים וועלכע ווערן גערעדט אין זוהר! ווען עס קומט צו די העכערע מדרגות וואס רבי שמעון בר יוחאי האט מגלה געווען - איז ממש נישטא קיין וויכטיגערע שליסל - ווי דער ענין פון שמירת הברית! כמעט אלעס ווענדט זיך נאר אין וויפיל דער מענטש איז א 'שומר הברית'! ווייל 'ברית' איז דרגא צדיק, און אור התורה איז דער אור שגנוז לצדיקים. (ווי פארשטענדליך, יעדע זאך דארף האבן צו זיך אויך אלע אנדערע חלקים פון תורה, אויב א מענטש וועט זיין א 'שומר הברית', אבער ער וועט טון אנדערע עבירות בשאט נפש, וועט ער אודאי נישט קענען אריינגיין אין די העכערע מדרגות, אבער ווען א מענטש איז אן אויסגעהאלטענער מענטש, וועט דער ענין פון שמירת הברית זיין דער שליסל וואס וועט

איים עפענען און אריינפירן אין די העכערע וועלטן).

חסידות האט אוועקגעשטעלט גאנץ אידישקייט אויף די גילויים פון זוהר, און דער שליסל איז 'קדושה'

דער בעל שם טוב איז געקומען און ער האט אראפגעברענגט די אלע מושגים פונעם זוהר און אר"י, און עס געמאכט מער 'שוה לכל נפש', אז יעדער איד זאל קענען האבן א שייכות מיט די הויכע מדרגות. אין אנדערע ווערטער: אז גאנץ אידישקייט זאל האבן שייכות מיט די הויכע אורות. דעריבער האט מען ביי די תלמידי בעל שם טוב געבויעט אזא שטארקן וואנט, צו זיין אפגעשיידט אפילו נאר פון א סרך פון די אלע ענינים, ווייל זיי האבן געהאלטן אז אט דער ענין איז דער שליסל פון יעדן איד און פון גאנץ אידישקייט! דאס הייסט, וויבאלד זיי האבן משפיע געווען אזא סארט אידישקייט וועלכע איז געבויעט אויף פנימיות התורה, עס איז א דערהויבענע אידישקייט, וואס אלעס וואס מען טוט אין אידישקייט - טוט מען מיט א העכערקייט און דערהויבנקייט, דעריבער האבן זיי געוואוסט אז דאס קען זיך נישט אנפאנגען אן קיין שטארקע חומה פון קדושה און 'שמירת הברית'! ווייל דאס איז דער שליסל צו דער גאנצער דערהויבנקייט און העכערקייט פון חסידות. און דאס איז אלעמאל געווען נטבע ביי יעדן חסיד'ישן איד אז דאס איז א 'שורש' און אויף דעם דארף מען זיך פאָרלייגן.

די הוראה פון צדיקים: שקולה כנגד כל המדות כולם

כאטש וואס דער רב זכרונו לברכה האט כמעט קיינמאל נישט גערעדט פון דעם ענין ברבים, אויסער איינמאל וואס ער האט גערעדט דערפון, און ער האט צוגעלייגט, אז ער רעדט דערפון בלויז ווייל ער האט געפילט אז ער האט נישט קיין ברירה, ער מוז שוין רעדן. האט ער אבער איינמאל ווען איך בין געווען ביי אים ביחידות - נאך אלס יונגער בחור - זיך אנגערופן צו מיר: "עס איז געווען א מעשה ביי א צדיק וואס דער יצר הרע האט אים זייער שטארק געמוטשעט אין ענינים פון שמירת הברית, האט ער געזאגט צום יצר הרע: "גיב מיר נאך דעם ענין, מוטשע מיר נישט אויף דעם ענין, און איך וועל דיר נאכגעבן אלע אנדערע זאכן!". האט דער יצר הרע געענטפערט: "איך זאג אויך אזוי, דו גיב מיר נאך דעם ענין, און איך וועל דיר געבן אלע אנדערע זאכן!". פון זיינע ווערטער האב איך פארשטאנען אז אט דער ענין איז ממש די גאנצע זאך! דאס איז גאנץ אידישקייט! דאס איז כאילו דער לייטענס (רשי"ו) אריינצוגיין אין דער קדושה אריין, אויב מען איז נישט אויסגעארבעט אין דעם - איז נישטא צו וועמען צו רעדן! עס איז נישט שייך צו מעסטן: ער איז אנגעקומען ביז דא אדער ביז דארט, ווייל דער מענטש איז נאך בכלל נישט דאהי! ווידעראום, טאמער דער מענטש איז א שומר הברית, דאן וועט אלעס גיין גרינג און געשמאק! אלע טויערן וועלן זיך עפענען פאר אים.

מאן צדיק מאן דנטר ברית - מדרגת צדיק' וואס מער מען איז אויסגעארבעט דערין

אין דעם ענין פון שמירת הברית איז

פארהאן גאר אסאך מדרגות. אפילו ביי צדיקים אליינס - וואס אודאי זענען זיי אלע געווען אויסגעארבעט דערין אויף א העכערן אופן וואס מיר האבן גארנישט קיין השגה - איז אויך געווען פארשידענע מדרגות. ווייל עס זענען געווען געוויסע צדיקים וועלכע האבן זיך בעיקר אויסגעצייכנט אין דעם ענין - מער ווי אנדערע. און די צדיקים האבן טאקע גענאסן פון א באזונדערע חשיבות און הערצה צווישן אנדערע צדיקים, וויבאלד זייער מדה איז געווען דער ענין פון שמירת הברית.

א שומר הברית דארף נישט ארבעטן צו שווער צו פועל'ן וואס ער וויל

איינע פון די תכונות פון א שומר הברית איז, אז זיין נשמה איז אפן און אלע טויערן זענען אפן פאר אים, ער דארף נישט צו שווער ארבעטן אריינצוקומען אין א שבת, ער קען דרוקן אויפן קנעפל און עס ווערט 'קדושת שבת'! ווייל ביי די סארט צדיקים גייט עס גרינג, אלץ וואס ער וויל אין עבודת ה' - קומט אים אן לייכט! אזוי אויך, זענען זיי געווענליך גרויסע 'בעלי מופת', ווייל דאס קומט זיי אויך אן גרינג! אויב מען דארף פועל'ן א ישועה פאר א איד, איז מען מתפלל אביסל, און באלד ווערט זיין תפלה אנגענומען! אין הימל רעכנט מען זיך מיט אים! ער האט א 'חן' און א 'נשיאות פנים' ביים רבונו של עולם און מען מוז אים ענטפערן.

דער שומר הברית שיינט און שטראלט אפילו בפשטות

דער ענין פון 'נשיאות פנים' האט א שייכות מיטן 'אור הפנים', אז א צדיק וועלכער איז אויסגעארבעט אין דעם ענין, האט א ליכטיגער פנים וואס שיינט א שטראלט פון קדושה, א ריכטיגער 'צלם אלקים'; ווי מען טרעפט ביי יוסף הצדיק (בראשית ט, ו): 'וַיְהִי יוֹסֵף בְּפֶה תֵאָר וַיְפַה מִן־פִּאָה', אזוי ווייט אז יעדער האט זיך געשטופט אים צו געבן א קוק אָן; ווי עס שטייט (בראשית מט, כב): 'בְּנֹת צַעֲדָה יָלְדוּ שָׂרָה'.

דער 'אור הפנים' פונעם סאטמאר רב זי"ע

אינעם לעצטן דור האבן אידן געהאט די זכיה צו זען פון דער נאנט דעם סאטמאר רב זי"ע, וועלכער איז געווען ממש א מיוחד במינו אין דער מדה פון שמירת הברית, ער איז געווען ממש א 'קדוש מרחם'; ווי ער אליינס האט אסאך מאל מעיד געווען אויף זיך און נאך פילע צדיקים האבן אזוי מעיד געווען אויף אים. דער וואס האט געקענט אביסל דעם סאטמאר רב זכרונו לברכה האט געזען פאר זיך א צורה קדושה להפליא, ער האט געהאט אזא מין ליכטיגע צורה, וואס ווער עס האט אים נאר אנגעקוקט איז ממש נשתומם געווארן! אפילו גוים וועלכע האבן אים געזען גיין אין גאס - זענען געבליבן שטיין פארגליווערט! עס איז געווען ממש אן אור נפלא. ווער רעדט נאך פון זיין ליכטיגע צורה אום שבת קודש - וואס עס איז געווען פי כמה.

גענומען דעם לולב אָן קיין הכנות - און באלד איז ער שוין אינעווייניג...

ביים סאטמאר רב האט מען טאקע געזען די תכונה פון 'לייכטיקייט', ווי עס אים גארנישט געגאנגען שווער אין עבודת ה', אין איין סעקונדע האט ער זיך געקענט אריינברענגען

נקודות:

די תלמידי בעל שם טוב האבן געבויעט א שטארקן וואנט, צו זיין אפגעשיידט אפילו נאר פון א 'סרך' פון די אלע ענינים, ווייל זיי האבן געהאלטן אז אט דער ענין איז דער שליסל פון יעדן איד און פון גאנץ אידישקייט! וויבאלד זיי האבן משפיע געווען אזא סארט אידישקייט וועלכע איז געבויעט אויף פנימיות התורה, עס איז א דערהויבענע אידישקייט, דעריבער האבן זיי געוואוסט אז דאס קען זיך נישט אנפאנגען אן קיין שטארקע חומה פון 'שמירת הברית'! און דאס איז אלעמאל געווען נטבע ביי יעדן חסיד'ישן איד אז דאס איז א 'שורש' און אויף דעם דארף מען זיך פאָרלייגן

אין א מצב. רבי יהודה'לע דזיקוב'ער איז אמאל געווען ביי אים סוכות אינדערפרי בעפאר נטילת לולב, און דער סאטמאר רב איז געשטאנען און געשמועסט מיט מענטשן איבער אן אנדערן ענין. האט רבי יהודה'לע געטראכט, אז מן הסתם וועט ער באלד ענדיגן שמועסן און אנהייבן מאכן עפעס א הכנה צו דער מצוה. אבער ווי נאר עס איז געקומען דער זמן, האט ער זיך געגעבן א שטעל אפ, גענומען דעם לולב אין דער האנט אן קיין שום הכנות, געזאגט דעם 'לשם יחוד' און 'על נטילת לולב' און געשאקלט. רבי יהודה'לע איז דאך געווען א מבין, האט ער געזאגט: "איך האב געזען אז ער איז אינגאנצן געווען דארטן וואו מען דארף זיין! ער איז געווען דארט מיט אלע מוחין און מיטן גאנצן דביקות!". האט רבי יהודה'לע אויסגעפירט: "איך האב געהאט מתן שכרה בצדה! פארדעם אליינס האט זיך מיר געלוינט צו קומען, צו זען ווי ער דארף נישט קיין שום הכנה! ווי נאר ער נעמט דעם לולב אין דער האנט - איז ער שוין דארט!".

כי יגעת בי - דער שומר הברית דארף זיך נישט אזויפיל אנשטרענגען צו אריינקומען אין דער זאך

ביי אונז אין סטיטשין האבן מיר געהאט א פארצייטישער חסיד ר' יאשע ליפשיץ ע"ה. ער איז נאך געווען פון די חסידים פונעם אלטן רב ז"ע. שפעטער האט ער געקענט פארשידענע ערליכע אידן פונעם היינטיגן דור. ער האט קיינעם נישט מבטל געווען, אבער פארשטייט זיך אז א איד וואס האט זיך געדרייט ביים הייליגן אלטן רב האט געהאט אנדערע השגות, האט ער געזאגט: "איך וואלט געוואלט זאגן פאר די אלע יונגע רבי'ס, אז זיי ארבעטן צו שווער! זיי פארקנייטשן זיך דעם שטערן און שאקלען זיך פרום, איך וויל זיי זאגן אז מען דארף נישט אזוי שווער ארבעטן! זיי זענען טאקע ערליכע אידן, עס איז גוט און פייך, אבער איך בין געווען ביים אלטן רב האב איך געזען אז ער האט דאס געהאט אונטער די האנט! ער האט גארנישט געדארפט שווער ארבעטן! ווי נאר עס איז געקומען שבת, עס איז געקומען יום טוב, עס איז געקומען צום דאווענען, עס איז געקומען צו פועל'ן א ישועה, אדער סיי וואס ער האט געדארפט טון - איז דאס געגאנגען רואיג און לייכט!". און ווי גערעדט, דאס איז א סימן פון א 'קדוש', אז אלע טויערן זענען אפן פאר אים, אז מען האט דעם שורש - האט מען אלעס, און אלץ איז פשוט און לייכט.

מסאטמאר ואמר, כי ודאי ידע זאת חותנו היטב, ואכן את זה עשה כדרך רבוה"ק לבית ראפשיץ להסתיר את עצמם.

פעם אחת דיבר הרה"ק מפלאנטש עם רבי מענדל'ע קעלצער, ושאל אותו: 'ווען דער טאטע וועט פארן קיין ארץ ישראל, צו וועם וועסטו גיין?' (כאשר אבי יסע לאר"י - דהיינו לאחר פטירתו ואמר זאת בלשון נקיה - אל מי תלך?), ור' מענדל'ע ענה לו: 'איך וויל נישט וויסן! איך וויל נישט וויסן! דער טאטע וועט דערלעבן משיח'ן!' (איני רוצה לדעת! איך יחיה עד ביאת המשיח!).

אחר פטירת הרה"ק מראזוואדוב לא רצה בנו כ"ק רבינו הזקן להנהיג עדה, והוא עדיין לא היה רב בסטיטשין באותה שעה. (בחי אביו התמנה לרב בעיר ליוענסק, אבל אחר תקופה קצרה היה צריך לעזוב את העיר, ומאז כבר לא נהג כ"ק רבינו הזקן ברבנות עד אחר פטירת אביו). אבל אחר זמן מה שלא היתה לו שום פרנסה, ציוותה אותו אמו הרבנית מראזוואדוב שהוא מוכרח לדאוג לזה, וגזרה עליו שיקבל עליו איזה רבנות. ואז קיבל את הרבנות ב'סטיטשין', ומשקיבל עליו את הרבנות התחיל כבר להנהיג עדה.

אחר שהתחיל כ"ק רבינו הזקן להנהיג עדה, הגיע רבי מענדל'ע קעלצער ונהיה חסיד נלהב אצלו, ונדבק בו בכל לבו ונפשו. פעם אחת אמר ר' מענדל'ע: 'די דריי ראזוואדוב'ע קינדער זענען די דריי בבות, בכא בתרא איז די גרעסטע פון אלע' (שלשת בני הרה"ק מראזוואדוב הם כנגד שלשת הבבות, בכא בתרא הוא הגדול מכולם), דהיינו כ"ק רבינו הזקן אשר היה הצעיר בין האחים.

סיפר הרה"ח ר' יוסף [יאשע] ליפשיץ ע"ה כי רבינו הזקן היה אומר: 'אזוי וועל איך נישט באקומען קיין גיהנום פאר מיינע חסידים, זיי קומען צו מיר, איך ווייס? דעם טאטניס א קינד, סייעתא דשמיא אל'יס דעם טאטניס א קינד... אבער פאר מענדל און חיים ישעיה פאר זיי וועל איך באקומען גיהנום!' (אני לא אקבל גיהנום עבור החסידים שיש לי - על מה שהוא כאילו 'מרמה' אותם לחשוב עליו שהוא צדיק וכז' - שהרי הם באים אלי מפני היותי בנו של אבי, אבל על ר' מענדל ור' דשמיא בזכות היותי בנו של אבי. אבל על ר' מענדל ור' חיים ישעיה [ביגעלאייזן], עבורם אקבל גיהנום) כי הם היו חסידים חשובים, והיו מחשיבים עד מאד את רבינו הזקן. [ר' חיים ישעיה לא היה כר' מענדל, אבל גם היה בעל מוח נפלא ואיש חסיד נעלה, והיה כ"ק רבינו בידידות גדולה גם עם ר' חיים ישעיה כמו עם ר' מענדל].

פעם אחת אחר ההקפות בשמחת תורה דיברו יחד ר' מענדל'ע עם ר' חיים ישעיה וכ"ק מן רבינו ז"ע. והיה ר' מענדל נלהב כ"כ

אחר פטירתו של הרה"ק המגיד מטרסק ז"ע יצאו חבורת אברכים חשובים מתלמידיו וחסידיו לחפש לעצמם רבי, ובין הצדיקים אשר נסעו אליהם היה ג"כ הרה"ק מראזוואדוב ז"ע. כאשר הגיעו לראזוואדוב וראו הגבאים שהם אורחים חשובים הושיבו אותם במקומות אשר בתחלת השולחן בכדי לכבדם. והנה רבוה"ק לבית ראפשיץ היו סולדים עד מאד מכל דבר שיש בו ריח של פרסום או כבוד וכדו' בפרט בעניינים של עבודת ה' שצריך להיות ביותר במצב של הצנע לכת. ולכן חבורה של אברכים חשובים הנוסעים ביחד לבחור לעצמם רבי, היו ממש דבר בלתי נרצה בחצרות רבוה"ק, ולכן כאשר נכנס הרה"ק מראזוואדוב אל הטיש וראה את הדבר שאל את הגבאים מי הם אלו האברכים, ענו ואמרו לו כי הם אורחים חשובים שבאו לכאן. ענה הרה"ק מראזוואדוב ואמר בקול: 'ווערמיגע ארבעט, שווימען אין די הייעך' ('ארבעט' רבובים, צפית למעלה), והיינו אשר לכן הושיבו אותם בתחלת השולחן, כי הם רבובים ומקולקלים מתוכם. אותם האברכים אשר לא הסכינו לרבי כזה, עזבו את חצר ראזוואדוב ושוב לא חזרו לשם. אבל אברך אחד היה ביניהם, והוא הגה"ח רבי מנחם מענדל ע"ה מן העיר 'קעלץ' המכונה רבי מענדל'ע קעלצער, אשר החליט להישאר ולדבוק בהרה"ק מראזוואדוב, ואמר: כי הוא דוקא רוצה ברבי כזה שיאמר לו דברי מוסר.

החסיד רבי מענדל'ע היה בר דעת גדול, ות"ח מופלג אשר ידע את הש"ס כולו בע"פ. כ"ק מן רבינו ז"ע הכירו כאשר הסתופף בצל אביו כ"ק רבינו הזקן ז"ע, ואז היה עוסק עמו הרבה בענייני חסידות, ומשוחח עמו באריכות מאד. והיה כ"ק רבינו מחשיבו ביותר, וסיפר עליו דברים מופלאים עד מאד, ופעם אמר לי כ"ק רבינו: 'רבי מענדל'ע איז געווען א בן עליה' (רבי מענדל'ע היה בן עליה), ואמר אז עליו דברים נעלים מאד. אבל הוא היה מסתובב בחצר ראזוואדוב ואח"כ בסטיטשין בין כולם כאחד האדם בעונה ושפלות כמו כל אחד מן החסידים.

הרה"ק מפלאנטש ז"ע בנו של הרה"ק מראזוואדוב, היה נוהג להסתיר את עצמו בכמה דרכים, ואחד מהם היה מה שנהג לבקש מחסידים שיבואו אליו לשהות בצילו. פעם סיפר חתנו (ביוז"ר) הרה"ק מסאטמאר ז"ע כי גם כאשר היה חתנו באונגארן (בשנות המלחמה העולמית הראשונה) ביקש מחסידים שיבואו אליו, והיו להרה"ק מסאטמאר טענות על כך, ואמר לו: 'דער שווער ווייסט נישט אז אונגארישע אידן טאר מען נישט בעטן צו קומען' (וכי אין חותני יודע אשר ליהודים מאונגארן אסור לבקש שיבואו - שהרי אין הם רגילים לסגנון הזה). אבל סיים הרה"ק

מעבודת כ"ק רבינו הזקן, עד שאמר: 'דער רמב"ם זאגט דאך אז משיח וועט נישט אראפ קומען פון הימל, ער וועט זיין א מענטש אויף די וועלט, איך זעה נישט קיין אנדערן...'. (הרמב"ם הרי אומר כי משיח לא ירד מן השמים, אלא יהיה אדם שחי בעולם הזה, אין אני רואה אחר שמתאים לזה...) [והנה בזמנינו אסור לספר דברים כאלו, כי לא חסרים משוגעים שאומרים דברים כאלו... אבל בדורות הראשונים היו חסידים מופלגים שהיו יכולים לומר דברים כאלו בעתות רצון. ולא התכוונו כלל לדברי שטות, אלא מגודל התלהבותם יצאו מפייהם דברים אלו ביראה וסילודין, לבטא את גודל התלהבותם והשתוקקותם אל הקודש, ולא ח"ו לומר שממש כך הוא וכדומה, אלא היה ביטוי של התלהבות והשתוקקות].